

УДК 34:001.891](06)

A43

**Рекомендовано до друку Вченою радою історичного факультету
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 28 жовтня 2020 року)**

Редколегія:

**проф., к.філос.н. Карасевич А.О. (гол. редактор),
к.філос.н., доц. Фуркало В.І.,
к.політ.н., доц. Бондар С.С.,
к.юрид.н., ст. викл. Олейнічук О.М.**

Рецензенти:

**к.політ.н., доц. Шачковська Л.С.,
к.філос.н., доц. Фуркало В.С.**

A43 Актуальні дослідження суспільних наук: Матеріали VI
Всеукраїнської наукової конференції 26 березня 2020 року. – Умань:
ВПЦ «Візаві», 2020. – 101 с.

Збірник матеріалів VI Всеукраїнської наукової конференції
присвячений актуальним питанням дослідження суспільних дисциплін та
проблемним питанням їх вивчення у вищих навчальних закладах України.

Видання розраховане на науковців, викладачів, студентів
гуманітарних напрямів освіти.

ЗМІСТ

Балановський Я.М. «ПОСТМОСКОВСЬКИЙ СИНДРОМ» – ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ	5
Бержанір А.Л. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВЗАЄМОДІЇ БІЗНЕСУ, ДЕРЖАВИ І СУСПІЛЬСТВА.....	13
Бондар С.С. ВИТОКИ АКАДЕМІЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ В КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ	17
Дзисюк Я.М. ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ У СПРАВАХ, ЩО ВИНИКАЮТЬ З ПРИВОДУ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ АБО БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ	20
Запорожець М.О. ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН	26
Карасевич А.О., Карасевич О.О. ВОРКУТИНСЬКЕ ПОВСТАННЯ В'ЯЗНІВ ГУЛАГу НАПЕРЕДОДНІ «ВІДЛИГИ» (ЛИПЕНЬ – СЕРПЕНЬ 1953 Р.)	29
Коваль Д.С. ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЯК АСПЕКТ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ	37
Кожушко Т.В. СОЦІАЛЬНЕ СЛУЖІННЯ УГКЦ: СУЧАСНИЙ СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ	45
Кучер С.А. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ Й ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ВІЛЬНЕ ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ ТА ПЕРЕКОНАНЬ	50
Максимчук О.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СЕЛЯНСТВА	56
Мартиненко Л.Б. ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА	60

Олейнічук О.М. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ АНКЕТУВАННЯ, ПРОВЕДЕНОГО СЕРЕД СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЩОДО ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТ.175 КК УКРАЇНИ	66
Пархета В.І. ПРОБЛЕМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО.....	72
Пісняк В.С. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛАННЯ ВІДСТАВАННЯ УЧНІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ	76
Фицик Л.А., Фицик І.Д. СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ВИКЛИКИ.....	80
Фуркало В.С., Фуркало В.І. ОСОБЛИВОСТІ ПШИСУХСЬКОГО ХАСИДИЗМУ	86
Цімоха Р. Р. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИНЦИПУ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ	91
Шачковська Л.С., Цимбал В.О. ПАРТІЯ ЯК ІНСТИТУТ ФОРМУВАННЯ ТА АРТИКУЛЯЦІЇ ІДЕОЛОГІЇ В ПОЛІТИЦІ	96

4. ILO. International Labour Conference. Session (91;2003;Geneva) [Reports]. – Geneva : ILO, 2003. Report 3 (P. 1B) : Protection of Wages: Standards and safeguards relating to the payment of labour remuneration. – Geneva : ILO, 2003 – xi, 346 p. – ISBN 92-2-112874-1.

5. World social protection report 2014-15 : building economic recovery, inclusive development and social justice / International Labour Organization. – Geneva: ILO, June 2014. – xxv, 336 S. : Tab., graph. Darst., Lit. S. 315-336. – ISBN 978-92-2-128660-8. 6. Global Wage Report 2014/15. ILO. Inclusive Labour Markets, Labour Relations and Working Conditions Branch / International Labour Organization. – Geneva: ILO, 05 December 2014. – 132 S. – ISBN 978-92-2-128664-6.

7. Convention concerning the Protection of Wages, 1949, No.95 (Entry into force: 24 Sep 1952) / Adoption: Geneva, 32nd ILC session (01 Jul 1949) – Status: Up-to-date instrument (Technical Convention). – Access mode: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C095#A27.

**Пархета В.І., викладач
УДПУ імені Павла Тичини**

ПРОБЛЕМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

На сьогодні проблема насильства гостро постає у сучасному соціальному просторі, а також є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини у всьому світі. Проблема насильства притаманна для багатьох держав, незважаючи на їх позитивні здобутки у законодавчій, політичній та практичній сферах. Нажаль, не оминула ця проблема і Україну. Наша країна, як і більшість країн світу, переживає негативні соціальні процеси, які супроводжуються значними кризовими змінами у суспільстві. Одним із таких явищ є домашнє насильство.

Зазвичай, найбільше страждають від насильства жінки, діти та люди похилого віку. Найпоширенішим і найбільш складним для протидії є домашнє насильство. Порівняно з чоловіками, жінки протягом свого життя частіше стають жертвами насильства; найбільше піддаються віктимізації, що повторюється (поступово опановують психологію жертви, котра крім образ і нападів нічого від оточуючих не очікує); частіше зазнають тілесних ушкоджень; їм частіше погрожують, і вони частіше відчувають страх та занепокоєння у зв'язку з цим [7, с.61].

Домашнє насильство – це система поведінки однієї людини для збереження контролю та влади над іншою. Насильство в сім'ї розвивається циклічно: одна з головних особливостей домашнього насильства полягає в тому, що воно являє собою повторювані в часі інциденти (паттерни)

множинних видів насильства (фізичного, сексуального, психологічного та економічного). На відміну від іншого виду насильства, домашнє насильство має свої особливості, а саме:

- насильницькі дії відбуваються між особами, які, як правило, залежать одна від одної;
- насильство в сім'ї завжди відбувається на відлюдді й протягом тривалого проміжку часу;
- це систематична дія, яка не з'являється зненацька та рідко буває одноразовим епізодом;
- має тенденцію динамічного деструктивного посилення;
- з точки зору винуватця є швидким і результативним способом досягнення мети з найменшими затратами [2, с.17].

Попри те, що у 2020 році статистичні показники стану злочинності свідчать про зменшення кількості злочинів насильницької спрямованості, Україна посіла перше місце у рейтингу країн з найвищим рівнем злочинності у Європі, про що свідчать данні сервісу Numbeo. Так, рейтинг України складає 48,84. На другому місці – Швеція (47,43), на третьому Франція (47,37) [8].

У 2001 році було прийнято Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» який визначав правові і організаційні основи попередження такого насильства. Так зокрема, Законом були визначені спеціальні заходи з попередження насильства в сім'ї, такі як офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї, захисний припис, ведення профілактичного обліку. Однак, такий механізм попередження насильства в сім'ї не працював належним чином, частіше за все жертви насильства не звертались по допомогу до уповноважених органів, через те, що не очікували на реальну допомогу, тож аб'юзер уникав відповідальності за свої дії. Більше того, до 2009 року Закон містив статтю 11, яка визначала так звану віктимну поведінку («поведінку жертви домашнього насильства, яка провокує насильство») і передбачала висунення офіційного попередження про її неприпустимість жертві (переважно після оголошення такого попередження жінки більше не скаржаться). У відповідь на це в листопаді 2006 року Міжнародна правозахисна організація «Amnesty International» репрезентувала спеціальну доповідь по Україні, що називалась «Насильство в сім'ї: звинувачуючи жертву» та базувалася на результатах моніторингу дотримання прав жінок. Представники цієї організації заявили, що стаття «Про віктимну поведінку» суперечить нормам міжнародного права, підписантом якого є Україна [1, с. 246].

У 2011 році Україною була підписана Стамбульська конвенція про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Підписання цієї конвенції знаменувало неухильний рух назустріч міжнародним стандартам та прагнення до

виконання своїх зобов'язань у сфері прав людини. Здавалося б, нарешті проблема насильства мала б вирішитись. Однак, сімейне насильство в Україні залишилось латентним явищем, яке виходило на поверхню тільки тоді, коли приховувати проблему вже неможливо.

Як не прикро, і сьогодні домашнє насильство залишається проблемою яка потребує відповідного реагування з боку суспільства та держави. Адже, незважаючи на певні позитивні кроки в даному напрямку, одночасно, досі відсутні ефективні заходи припинення такого насильства, впливу на кривдника та допомоги постраждалим особам [3, с. 3].

Так, у 2017 році було прийнято Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», проте частково чинності він набув у 2018 році, а остаточно ще через рік. Цим Законом було внесено чимало змін та доповнень до чинного законодавства України, зокрема і до Кримінального Кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення.

З огляду на це, 7 грудня 2017 року у Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП) ст. 173-2 було викладено в новій редакції, саме «Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування», яка встановлювала адміністративну відповідальність за вчинення насильницьких дій.

Одночасно із введенням у адміністративне законодавство норми, що встановлює відповідальність за домашнє насильство, у КК України вводиться стаття 126-1 «Домашнє насильство». Відповідно до статті, домашнє насильство виражається в умисному систематичному вчиненні фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи. Санкція статті передбачає покарання у вигляді громадських робіт на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або арешт на строк до шести місяців, або обмеження волі на строк до п'яти років, або позбавлення волі на строк до двох років.

Так, за 9 місяців поточного року зареєстровано 222559 кримінальних правопорушень, з них – 1859 за вчинення домашнього насильства. За аналогічний період 2019 року зареєстровано 363949 злочинів, з них 700 – домашнє насильство [4, 5]. Показники наразі не втішні, оскільки за статистикою, яку оприлюднили під час голосування за Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», понад 3 мільйони дітей в Україні щороку спостерігають за актами насильства у сім'ї або є їхніми вимушеними учасниками, а майже 70% жінок піддаються різним формам

знуцань і принижень. Щорічно близько 1500 жінок, помирають від рук власних чоловіків [6, с.4].

В чому ж полягають складнощі з розслідуванням проваджень такої категорії? Оскільки на практиці надзвичайно важко притягнути агресора до кримінальної відповідальності, адже потрібно довести системність його дій, існує негативна практика порушення кримінальних проваджень відносно порушників за статтями 125 або 126 КК України, та отримують значно м'якше покарання на відміну від того, яке справді заслуговують.

Нажаль, не все благополучно також з притягненням аб'юзерів до адміністративної відповідальності. Так, при вивченні статистики розгляду такої категорії справ судами, встановлено, що на доопрацювання повертається більше 80% протоколів, повторно ж такими справами правоохоронці воліють не займатися. Правоохоронці не долучають до адміністративної справи доказові матеріали, попередні рішення судів про притягнення особи до відповідальності за вчинення домашнього насильства, що свідчило б про повторність у діях порушника. Як наслідок, порушник не несе жодної відповідальності за свої неправомірні дії.

Крім того, у тих випадках коли за протоколом про вчинення домашнього насильства суд таки виносить постанову і накладає на порушника адміністративне стягнення, чомусь ігноруються положення ст. 39-1 КУпАП, якою, судам надано право одночасно вирішувати питання про направлення особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі, на проходження програми для таких осіб, передбаченої Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Як наслідок аб'юзери повторно (нажаль, ще й неодноразово) вчиняють домашнє насильство, що є підставою для кримінальної відповідальності.

Отже, на сьогодні домашнє насильство – це проблема, яку не можна не помічати. Держава має не тільки надавати інструменти для боротьби з таким негативним явищем, але й забезпечувати надійні механізми їх застосування. Необхідним є проведення політики формування у суспільстві нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, усвідомлення насильства як порушення прав людини.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Возняк Я. Проблема домашнього насильства в Україні: на чийй стороні соціум? «HUMANITIES & SOCIAL SCIENCES 2009» (HSS-2009), 14-16 MAY 2009, LVIV, UKRAINE. зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів с.243-246.

2. Гнатюк Н. І., Василенко О. М. Проблема насильства в сучасній сім'ї: теоретичні аспекти. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», №1(9)/2014 с.17-19.

3. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі: Наук.-практ. коментар новел Кримінального кодексу України / За заг. ред. М.І. Хавронюка. Київ: Ваіте, 2019. 288 с.
4. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-вересень 2019 року. Форма № 1 (місячна). Затверджено наказом ГПУ від 23 жовтня 2012 р. № 100.
5. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-вересень 2020 року. Форма № 1 (місячна). Затверджено наказом ГПУ від 23 жовтня 2012 р. № 100.
6. Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 18.05.2018 № 1/11-5480. 86 с.
7. Циганчук Т.В., Лях Д.Д. Причини та наслідки насильства над жінкою в сім'ї. Практична психологія та соціальна робота. 2014. № 3. с. 60-71.
8. Numbeo: global database веб-сайт. URL: https://www.numbeo.com/crime/rankings_by_country.jsp (дата звернення: 01.09.2020).

Пісняк В.С.

**Науковий керівник: Комар О.А., д. пед. н., проф.
УДПУ імені Павла Тичини**

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛАННЯ ВІДСТАВАННЯ УЧНІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Філософія інклюзивної освіти поступово усвідомлюється нашою громадськістю, насамперед, педагогічною, як перспектива нових умов навчання не тільки окремої категорії дітей, що досі становили контингент спеціальної школи, але й якісних змін у розвитку загальноосвітньої школи в цілому.

Насамперед, зацікавлене вивчення ідеології і теоретичних засад інклюзивного навчання та практика його впровадження переконують у більш чи менш швидкому, але неминучому, виникненні єдиного освітнього простору замість двох окремих шкіл: спеціальної і загальноосвітньої масової. Навіть існування певної кількості спеціальних шкіл і спеціальних класів, необхідних для забезпечення батькам можливості вибору найприйнятніших умов навчання дитини, не заперечує цієї тенденції. Адже сьогодні уже очевидно, що переважна більшість дітей з особливими освітніми потребами прийде у загальноосвітню школу на умовах інклюзії.

Проблема справді дуже давня. Спробуємо проаналізувати способи її вирішення у різні періоди розвитку вітчизняної загальної освіти та

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК

Матеріали VI Всеукраїнської наукової конференції

26 березня 2020 року

Підписано до друку ■■■.■■■.2020 р. Формат 60х90 1/32.
Папір офсетний. Обл.-вид. арк. ■■■. Ум. друк, арк. ■■■.
Тираж 300 прим. Замовлення № 000■■■.

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimdo.com
e-mail: vizavi008@gmail.com